

РЕГУЛЯТОРНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ І ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

В статті автор показує, що розвиток туризму в регіоні приводить до необхідності державного регулювання даної сфери. Важливим державним інструментом впливу на туристичну діяльність в регіоні є розробка регіональних цільових комплексних програм розвитку туризму.

Ключові слова: туризм, регіональні програми розвитку туризму.

Постановка проблеми. В сучасній світовій економіці туризм відіграє все більш помітну роль. Десята частина світового валового продукту створюється у сфері туристичної діяльності. В багатьох країнах та регіонах туризм є одним із основних джерел доходів. На жаль, туризм в нашій країні не завжди сприймається як повноправна галузь економіки, а частіше асоціюється зі спортом і покращенням здоров'я, ніж з галуззю економіки яка приносить значний дохід.

За останні роки туристична діяльність в Україні розвивається більш впевненими темпами (табл.1).

Таблиця 1
Основні статистичні показники розвитку туристичної галузі України в
2000-2007рр. [6, с. 505]

Показники	2000	2005	2006	2007
Кількість громадян України які виїжджали за кордон (тис. чол.)	13422	16454	16875	17335
Кількість іноземних громадян які відвідали Україну (тис. чол.)	6431	17631	18936	23122
Кількість туристів обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності України (тис. чол.)	2014	1826	2206	2864

Одним із інструментів реалізації регіональної туристичної політики, який у сучасних умовах дозволяє сконцентрувати фінансові, матеріально-технічні, трудові і інші ресурси є регіональні програми розвитку туризму.

Розвиток туризму в регіонах призведе до збільшення доходів, що надходять в регіональні і місцеві бюджети і тим самим покращить рівень життя населення. Крім того, це позитивно позначиться на зростанні попиту на продукцію місцевої промисловості, збільшенні об'єктів туризму, стану кон'юнктури у будівництві і інфраструктурі в регіоні, дозволить вирішувати проблеми зайнятості і екології.

В умовах розвитку туризму питання державного регулювання цією галуззю є досить актуальними.

Аналіз досліджень з проблеми. Інтерес до проблеми розвитку туризму і його управління зі сторони держави як на макро- так і на мікрорівні з кожним роком зростає, що відображено в працях вітчизняних і зарубіжних вчених. Так, проблеми розроблення управлінського механізму підприємствами туризму розглядаються в роботах М.І. Круглова, Г.У. Фокіна, В.В. Герасименко, І.Т. Балабанова; проблемам організації туристичної діяльності присвячені роботи В.Ф. Кифяка, М.П. Сальської, В.І. Цибуха, В.К. Федорченко та ін.

Мета дослідження. Актуальність розвитку туристичної діяльності, необхідність державного регулювання цієї сфери за допомогою використання певних інструментів визначили тему дослідження. Метою даної публікації є визначення напрямів державного

управління туристичною діяльністю і розвиток туризму регіону.

Методичною основою проведення досліджень послужили методи порівняльного аналізу і синтезу, економіко-статистичних досліджень.

Виклад основного матеріалу. Сфера туризму одержала розвиток в регіонах, зокрема в Житомирській області, про що свідчать статистичні дані (табл.2).

Таблиця 2

Основні статистичні показники розвитку туристичної галузі Житомирщини в 2001-2007рр.

Показники	2001	2005	2006	2007
Кількість туристів обслуговуваних суб'єктами туристичної діяльності	8536	9997	11991	12857
У тому числі іноземні туристи	626	295	13	
туристи громадяни України які виїжджали за кордон	324	1280	2734	3774
внутрішні туристи	7586	8422	9244	9083
кількість екскурсантів	13736	15712	14317	19194

За останні роки в області спостерігається тенденція до збільшення кількості об'єктів туристичної діяльності і зростання обсягу туристичних послуг.

В області є необхідні умови для розвитку індустрії туризму: природно-рекреаційні ресурси, історико-культурне надбання, пам'ятники архітектури і мистецтва. Однак, цей потенціал не є популярним серед туристів, так як матеріальна-технічна сфера туризму вимагає значних капіталовкладень і розвитку. Аналіз ресурсно-рекреаційного потенціалу Житомирської області показує, що область є депресивною в ресурсно-рекреаційному відношенні. Тим не менше, докорінні зміни що відбулися в економіці за останні роки зачепили і туристично-рекреаційний комплекс регіону. Розвиток ринкових відносин сприяв активному виходу санаторних і туристичних підприємств на ринок платних послуг, посилення тенденції до більшої самостійності і забезпечення рентабельності, більш активного входження їх в ринковий простір.

Для розвитку сфери туризму в Україні і регіонах існують деякі перепони:

- відносно невеликий термін окупності капіталу в цій сфері призводить до того, що в гонитві за швидкими прибутками багато туристичних підприємств працюють без стратегії розвитку на майбутні періоди;

- відсутність інвестицій і інфраструктури туризму;

- фінансування туристичного бізнесу вважається ризиковим;

- відсутність єдиного механізму державного регулювання туристично-рекреаційним сектором економіки та ін.

Реформування галузі туризму повинне бути комплексним і не зводиться лише до раціонального використання наявного ресурсно-рекреаційного потенціалу регіону. Необхідне якісне покращення кінцевого продукту його функціонування, найбільш повне задоволення потреб населення, створення висококонкурентного турпродукту. В цих умовах визріла необхідність перегляду принципів і пріоритетів у сфері управління туристичною діяльністю, вивчення міжнародного досвіду функціонування туризму. Однак, механічно переносити методи управління туризмом, які існують на Заході в українське середовище не слід без врахування особливостей і умов національного розвитку.

З метою реорганізації сфери туристичної діяльності та зміни механізмів управління на державному, регіональному та місцевому рівнях прийнята державна програма розвитку туризму в Україні на 2002-2010 роки. Програмою передбачено здійснення комплексних заходів щодо удосконалення системи управління туристичною галуззю, розроблення відповідних нормативно-правових актів, зміцнення існуючої матеріальної бази, залучення коштів іноземних і вітчизняних інвесторів для розвитку інфраструктури та ін.

Регіональні програми виконують роль активного методу регулювання ринкових процесів та інтеграції державних і регіональних інтересів в туристичній сфері. Представницькі органи влади і державні адміністрації на місцях у межах своїх

повноважень і компетенції здійснюють комплексне управління розвитком території і через відповідні нормативно–правові та адміністративні важелі регулюють процеси рекреаційного освоєння її потенціалу на місцях.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів щодо удосконалення системи управління туристичною галуззю, розроблення відповідних нормативно-правових актів, нагромадження на підприємствах туристичної галузі необхідних для здійснення структурних перетворень матеріальних та фінансових ресурсів, зміцнення існуючої матеріальної бази, створення умов для реалізації інвестиційних проектів.

Основною метою Програми є створення конкурентноспроможного на міжнародному ринку національного туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення країни, забезпечення на цій основі комплексного розвитку регіонів за умов збереження екологічної рівноваги та культурної спадщини.

Важливими державними інструментами впливу на туристичну діяльність в регіоні є ліцензування, стандартизація і сертифікація послуг сфери туризму.

Основне, що хоче знати споживач турпродукту - це рівень якості послуг і товарів, що надаються, і відповідність їх цін до платоспроможності споживача. Якщо в готельному господарстві існує класифікація місць розміщення за зірками, категоріями, то в турбізнесі системи категорювання підприємств немає. Єдиною гарантією про надійність турфірми для споживача є реклама або думка інших споживачів, які користуються послугами цієї фірми, тому багато туристичних підприємств приділяють основну увагу рекламній діяльності, використовуючи PR-технології, а не прагнуть до покращення якості послуг.

Для залучення туристів в регіон необхідно створити сприятливий імідж регіону і інформаційне середовище в сфері надання туристичних послуг. З цією метою пропонується розробити паспорт туристичного потенціалу регіону. Паспорт повинен мати: інформацію про геополітичний стан регіону; особливості рельєфу; рослинного світу; забезпеченості курортно-рекреаційними ресурсами; ресурсно-рекреаційному рейтингу регіону; характеристику ландшафтів і природних ресурсів; архітектурно-історичних ресурсів; відомі об'єкти; туристичні маршрути; інфраструктуру туризму; екологічний стан регіону; перспективи розвитку туризму і створення нового турпродукту; загальний бал туристичного потенціалу регіону в рейтингу регіонів України.

Такий паспорт туристичного потенціалу регіону розглядається як один із факторів прийняття управлінських рішень в сфері туризму, визначення стратегії і тактики розвитку туризму і ресурсно-рекреаційного потенціалу регіону.

Висновки. В результаті проведених досліджень розвитку сфери туризму регіону виявлена залежність активного зростання туристичного підприємництва від реалізації прийнятих регіональних державних програм підтримки туризму. Розробка регіональних цільових комплексних програм розвитку рекреації та туризму допоможуть реалізувати туристичний потенціал регіонів.

Пропонується розробити паспорт туристичного потенціалу регіону з метою залучення туристів і надання повної інформації про цю сферу діяльності регіональної економіки.

Список використаних джерел:

1. Балабанов И.Т.Балабанов А.И. Экономика туризма: Учеб.пос. - М., 1999
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні – Чернівці, 2003
3. Любицева О.О. Ринок туристичних послуг - К., 2003р.
4. Сальська П.М. та інші. Основи туристичного бізнесу. Навч.пос. - К., 2004
5. Статистичний щорічник України за 2007 р. - К., 2008
6. Статистичний щорічник Житомирської області за 2007 р. - Ж., 2008

Сорока С.П. Регуляторная политика государства в сфере туризма и её реализация на региональном уровне.

В статье автор показывает, что развитие туризма в регионе приводит к необходимости государственного регулирования данной сферы. Важным государственным инструментом влияния на туристическую деятельность в регионе является разработка региональных целевых комплексных программ развития туризма.

Ключевые слова: туризм, региональные программы развития туризма.

Soroka S.P. Regulatory of public policy in the tourism sphere and its realization on regional level.

The article shows tourism development in the region which bring to necessity of this region. Targeted comprehensive tourism development programs are seen as a major instrument to promote tourism activities.

Keywords: tourism, regional programmes of tourism development.